

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Vallásantropológia

Egyetemi tanév: 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babes-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Szociológia és Szociális Munka Kar
1.3. Intézet	Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézet
1.4. Szakterület	Szociológia
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Antropológia
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Vallásantropológia				A tantárgy kódja	ALM3303
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. KISS Dénes István egyetemi docens				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Dr. KISS Dénes István egyetemi docens				
2.4. Tanulmányi év	II	2.5. Félév	3	2.6. Értékelés módja	V	2.7. Tantárgy típusa	Kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összórászám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					35
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					30
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					30
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					5
Vizsgák					4
Más tevékenységek					4
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászám					108
3.8. A félév összórászám					150
3.9. Kreditszám					6

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	Az „általános szociológia” tantárgy keretében elsajátított ismeretek
4.2. Kompetenciabeli	-

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Video-projektorral és hangfalakkal felszerelt előadóterem
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Video-projektorral és hangfalakkal felszerelt előadóterem

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Szakmai/kulcs-kompetenciák	Szociológiai kutatások tervezése és lebonyolítása (társadalmi adatok gyűjtése, feldolgozása és elemzése) szervezetekben és közösségekben; kulturális kutatások, piackutatások stb. Társadalmi adatrendszerek kezelése; Társadalmi problémák diagnosztizálása; közpolitikák és szociálpolitikai intézkedések elemzése, alkalmazása és értékelése; Társadalmi problémák és konfliktusok azonosítása, elemzése (magyarázata) és megoldása szervezetekben és közösségekben; Pályaorientációs és társadalmi beilleszkedést segítő tanácsadás; A társadalmi kommunikáció elemzése.
Transzverzális kompetenciák	A szorgalmas, hatékony, pontos munkavégzésre irányuló stratégiák alkalmazása, valamint a személyes felelősségvállalás az eredményekért, a szakmai etikai kódex elveinek, normáinak és értékeinek alapján; A csoportos kapcsolattartás technikáinak alkalmazása, empátikus interperszonális kommunikációs képességek és a csapatmunkában megkívánt szerepek vállalása; Az információforrások és a szakmai képzést támogató kommunikációs eszközök (internetes portálok, szakterületi szoftveralkalmazások, adatbázisok, online kurzusok stb.) hatékony használata román nyelven és egy nemzetközi forgalomban lévő idegen nyelven egyaránt; Egy nemzetközi forgalomban lévő idegen nyelv használata a szakirodalom tanulmányozásához, tudományos szövegek megírásához és a kutatási eredmények nemzetközi közönség előtti bemutatásához.

6.2. Tanulási eredmények

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Ismeretek	C1. A hallgató/végzett hallgató ismeri, megfogalmazza és leírja azokat a fogalmakat, elméleteket és paradigmákat, amelyeket a társadalomkutatás során alkalmaznak az egyének, csoportok, szervezetek, intézmények, társadalmi kategóriák és közösségek szintjén, valamint elemzi ezek közötti kapcsolatokat és az alkalmazott módszertanokat a társadalmi struktúrák, folyamatok és dinamikák vizsgálatában. C2. A hallgató/végzett hallgató meghatározza, osztályozza és kiválasztja azokat a módszereket, technikákat és eljárásokat, amelyeket a társadalmi problémák kutatására és megoldására használnak.
Képességek	A1. A hallgató/végzett hallgató speciális szoftveralkalmazásokat és programokat használ a társadalmi, gazdasági és kulturális mutatókat tartalmazó adatbázisok kezelésére és az ezekhez kapcsolódó problémák megoldására. A2. A hallgató/végzett hallgató képes azonosítani a társadalmi jelenségek kutatásához és az empirikus adatok gyűjtéséhez szükséges megfelelő módszereket, technikákat, eljárásokat és eszközöket.
Felelősség és önállóság	R1. A hallgató/végzett hallgató képes társadalmi diagnózisokat készíteni és értelmezni az egyéneket, csoportokat, közösségeket vagy szervezeteket érintő társadalmi problémák vonatkozásában. R2. A hallgató/végzett hallgató képes társadalmi, gazdasági és kulturális mutatókból felépített adatbázisokat kezelni speciális szoftveres eljárások és alkalmazások segítségével.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A hallgatók bevezetése a vallásszociológia alapvető témáiba
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A vallási jelenségekkel kapcsolatos szociológiai szakirodalom áttekintése, a fontosabb kutatási témáinak megismertetése, a vallásszociológia alapfogalmainak elsajátítása, a legfontosabb elméletek és kutatási módszerek megismerése

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A vallás a modern társadalomban. A vallás és a szociológiai perspektíva	Szóbeli előadás, interaktív órárszerekkel, aktív-participatív módszerekkel kombinálva	
2. Szociológiai elméletek: Durkheim vallás-elmélete	Szóbeli előadás, interaktív órárszerekkel, aktív-participatív módszerekkel kombinálva	
3. Szociológiai elméletek: a vallás Marx és Weber elméleteiben	Szóbeli előadás, interaktív órárszerekkel, aktív-participatív módszerekkel kombinálva	
4. A vallás definíciós stratégiái és azok elméleti-gyakorlati következményei	Szóbeli előadás, interaktív órárszerekkel, aktív-participatív módszerekkel kombinálva	
5. Vallási sokszínűség Romániában. A főbb vallási közösségek története és jellemzői	Szóbeli előadás, interaktív órárszerekkel, aktív-participatív módszerekkel kombinálva	

6. Vallási közösségek típusai és dinamikája	Szóbeli előadás, interaktív órárszerekkel, aktív-participatív módszerekkel kombinálva	
7. Egyházak és felekezetek. Az egyházak és felekezetek viszonya az állammal és a társadalommal. Az egyházak reformmozgalmak	Szóbeli előadás, interaktív órárszerekkel, aktív-participatív módszerekkel kombinálva	
8. Szekták. A szekták története, tipológiája, viszonyuk az állammal és a társadalommal.	Szóbeli előadás, interaktív órárszerekkel, aktív-participatív módszerekkel kombinálva	
9. Új vallási mozgalmak	Szóbeli előadás, interaktív órárszerekkel, aktív-participatív módszerekkel kombinálva	
10. Vallás-elmélet Peter Berger műveiben	Szóbeli előadás, interaktív órárszerekkel, aktív-participatív módszerekkel kombinálva	
11. Az egyéni vallási élet dinamikája: a vallásosság életciklusonkénti változása, vallási konverzió	Szóbeli előadás, interaktív órárszerekkel, aktív-participatív módszerekkel kombinálva	
12. A "hivatalos" és "nemhivatalos" vallásosság modelljei. A "nemhivatalos" vallás típusai.	Szóbeli előadás, interaktív órárszerekkel, aktív-participatív módszerekkel kombinálva	
13. A vallás szociológiai elmélete Bourdieu mezőelméletében	Szóbeli előadás, interaktív órárszerekkel, aktív-participatív módszerekkel kombinálva	
14. Szekularizáció. A vallás társadalmi jelentőségének változásával kapcsolatos viták.	Szóbeli előadás, interaktív órárszerekkel, aktív-participatív módszerekkel kombinálva	

Könyvészet

Kötelező könyvészet:

Barker Eileen (1999) Quo vadis? The pursuit of understanding church-state relationships in Central and Eastern Europe. In: Borowik (ed.) Church-State relations in Central and Eastern Europe. Nomos, Krakow

Berger, Peter (1967) The Sacred Canopy. Elementf of a sociological theory of religion. Anchor Books, NY

Bourdieu, Pierre (1975) A vallási mező kialakulása. In: Biurdieu, Pierre (1975) A társadalmi egyenlőtlenségek újratemelődése. Gondolat, Budapest.

Dawson, Lorne (1998) Who Joins New Religious Movements and Why? In: Dawson, L. Comprehending Cults. The Sociology of NRMs. Oxford Univ. Press

Durkheim, Emil (2002) A vallási élet elemi formái. LHarmattan, 2002, Budapest

Geertz, C.(2001) A vallás mint kulturális rendszer. In: Geertz, C. Az értelmezés hatalma. Osiris, Bp. 2001

Hamilton, Malcolm (1998) Vallás, ember, társadalom. Elméleti és összehasonlító vallásszociológia. AduPrint, Budapest.

McGuire, Meredith (1992) Religion: The Social Context. Wadsworth Publishing Company, Belmont, California.

Robbins, Thomas (1996) Az új vallási mozgalmak és a társadalom: elméletek és magyarázatok. Replika, 1996

Stark-Iannacone (1994) A Supply Side Reinterpretation of the Secularisation of Europe. Journal for the Scientific Study of Religion, 1994 33 (3).

Tomka Miklós (2005) Társadalom és vallásosság Romániában. In: Tomka M (2005) A legvallásosabb ország? PPTE, Piliscsaba. 15-30.

Voicu, Mălina (2007) Religiosity and religious revival during the transition period in Romania. In: Voicu, B. – Voicu, M. (2007) The values of Romanians. Institutul European, Bucuresti

Wilson, Bryan (1992) The Social Dimension of Sectarianism. Sects and New Religious Movements in Contemporary Society. Clarendon Paperbacks, Oxford.

Opcionális könyvészet:

Fosztó László (2007) A megtérés kommunikációja: gondolatok a vallási változásról pünkösddizmusra tért romák kapcsán. Erdélyi Társadalom 2007/1

Horváth Zsuzsa (1995) Katolikus bázisközösségi mozgalmak. In: Horváth Zs. (1995) *Hitek és emberek*. ELTE SzSzI, Bp.

Kamarás, I. (1998) Krisnások Magyarországon. Iskolakultúra.

Karpov V. (2010) Desecularisation: A conceptual framework. *Journal of Church and State*, 52 (2), 232-270.

Mirel Banica (2014) Nevoia de miracol. Fenomenul pelerinajelor in România contemporana. Polirom, Iași.

Tomka Miklós (1996) A vallásszociológia új útjai. Replika 1996

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1-2. Őstörténeti valláskutatás	Heurisztikus beszélgetés, filmvetítés	Az egyes témák két szemináriumi óra tárgyát képezik
3-4. Vallási hitrendszerek	Heurisztikus beszélgetés, filmvetítés	
5-6. Vallási szakértők	Heurisztikus beszélgetés, filmvetítés	
7-8. Vallási kommunikáció	Heurisztikus beszélgetés, filmvetítés	
9-10. A mágia	Heurisztikus beszélgetés, filmvetítés	
11-12. A szekularizáció	Heurisztikus beszélgetés, filmvetítés	
13-14. Valláselméletek	Heurisztikus beszélgetés, filmvetítés	
Könyvészet:		
-		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A tantárgy tartalma összhangban van más hazai és külföldi egyetemek vallásszociológiai-oktatásban használt tartalmakkal.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A szakterminológia elsajátításának mértéke Logikai koherencia és érvelési készség	Írásbeli vizsga	70%
10.5 Szeminárium / Labor	Az elsajátított fogalmak és elméletek használatában, alkalmazásában mutatott képességek.	Házidolgozat, személyes, szóbeli bemutatással	30%

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei

Az elsajátított fogalmak minimum 30%-nak a megfelelő ismerete, kontextusfüggő adekvát használata.

A másolás vagy különböző forrásokból való kompilálás (fel nem tüntetett forrásokból való használat, tartalmi összeállítás saját név alatt) maga után vonja a vizsgáról való kizárást, illetve a házi feladatok-referátumok semmisnek nyilvánítását.

A vizsga letételéhez a hallgatónak legalább 5 pontot kell szereznie a maximális 10 pontból.

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

A fenntartható fejlődés általános ikonja								
								

Kitöltés időpontja:
2025. 04. 28.

Előadás felelőse:
Dr. KISS Dénes István

Szeminárium felelőse:
Dr. KISS Dénes István

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025. 05. 06.

Intézetigazgató:
Dr. LÁSZLÓ Éva

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.